

מכות דף י"ח

זר שאכל מן העולה הגמרא הביאה, שרבא אמר בשם רבי שמעון, זר שאכל מן העולה לפני זריקה חוץ לחומה, לוקה חמש. שואלת הגמרא, שילקה גם משום "וְזָר לֹא יֹאכַל בִּי קֹדֶשׁ הֵם"²¹¹? אומרת הגמרא, שרק על אכילת בשר קודש המותר לכהנים זר לוקה, אבל כאן שזה איסור גם על הכהנים, זר לא לוקה משום איסור אכילת קודש. שואלת הגמרא, שילקה גם משום "וּבִשְׂרָפָה טָרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ"²¹², שדורשים בו שכיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר? מבארת הגמרא, שדבר שבפנים ראוי לו לוקה אם אוכלו בחוץ, אבל דבר שאסור לו גם בפנים, לא לוקה יותר כשאכלו בחוץ.

כל שבקודש פסול יש לאו על שואלת הגמרא²¹³, שילקה משום מה שדרש רבי אליעזר, מ"לֹא יֹאכַל בִּי קֹדֶשׁ הֵם", שכל שבקודש פסול יש בו לא תעשה על אכילתו? אומרת הגמרא, שהלאו הוא רק במקום שלפני פסולו היה ראוי²¹⁴, ולא כאן שכבר קודם פסולו לא היה ראוי לו. שואלת הגמרא, שילקה משום מה שדרש רבי אליעזר, בברייתא ששינו, רבי אליעזר אומר, כל שהוא בכליל תהיה ליתן לא תעשה על אכילתו? אומרת הגמרא, שאחד מחמשת הלאוין הוא על האכילה, אלא שרבא למד זאת מהפסוק "לֹא תֹכַל לֶאֱכֹל".

כהן שאכל מחטאת ואשם לפני אמר רב גידל בשם רב²¹⁵, כהן שאכל מחטאת ואשם לפני זריקה לוקה. אומרת הגמרא, שלמד זאת מהפסוק "וְאָכְלוּ אֹתָם אֲשֶׁר בְּפֶרֶךְ בָּהֶם" ודרש שלאחר כפרה מותר להם, ולא לפני כפרה, ולא הבא מכלל עשה הוא לאו, ולוקה. הקשה רבא, אם כן נאמר כן גם לגבי הכתוב: "וְכָל בְּהֵמָה מִפֶּרֶסֶת וכו' אֹתָהּ תֹאכְלוּ" אותה תאכלו, אבל לא תאכלו בהמה טמאה שאין סימנין הללו בהו. ואם לוקין על לאו הבא מכלל עשה, למה נאמר "אֵת זֶה לֹא תֹאכְלוּ"? לכן אומרת הגמרא, שכך צריך לומר, אמר רב גידל אמר רב, זר שאכל מחטאת ואשם לפני זריקה אינו לוקה. ולמד זאת מ"וְאָכְלוּ אֹתָם אֲשֶׁר בְּפֶרֶךְ בָּהֶם", כל מקום שנאמר עליו "וְאָכְלוּ אֹתָם אֲשֶׁר בְּפֶרֶךְ בָּהֶם" נאמר בו "וְזָר לֹא יֹאכַל". וכל מקום שלא נאמר בו "וְאָכְלוּ אֹתָם אֲשֶׁר בְּפֶרֶךְ בָּהֶם", לא נאמר בו "וְזָר לֹא יֹאכַל".

211 שכתוב במלואים. ותוב שם "כי קדש הם". ונתן טעם לדבר: לפי שהם קדשי קדשים, להזהיר את הזר על כל קדשי קדשים. רש"י

212 ואין לאו שבכללות, כוון שרק במקרים כגון אם צלי אש שכולל נא ומבושל, וכן כל שבקודש פסול דיוצא וטמא, ופסולין אחרים שהן שני שמות אבל כאן שכולל כל יוצא לבד ושם יוצא אחד הוא רק שזה בכמה דרכים אין זה לאו שבכללות. תוס'.

213 עמוד ב'.

214 כגון בנותר. רש"י.

215 סימן : כז"א.

ביכורים הנחה מעכבת בהו
קריאה אין מעכבת בהו

אמר רבי אלעזר בשם רבי הושעיא, בכורים הנחה מעכבת בהו, קריאה אין מעכבת בהו. שואלת הגמרא, והרי אמר

רבי אלעזר בשם רבי הושעיא, הפריש בכורים קודם לחג, שאז חלה עליהן חובת קריאה, ועבר עליהן החג שאינן ראוין עוד לקריאה, ירקבו²¹⁶. ולכאורה הסיבה בגלל שלא יכול לקרוא עליהם. ואם קריאה אין מעכבת בהם, למה שירקבו? אומרת הגמרא, בראויים לקריאה, הקריאה לא מעכבת. אבל באלו שעבר זמנן ואינן ראויים עוד לקריאה, מעכבת. שכך אמר רבי זירא במסכת מנחות, 'כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאינו ראוי לבילה מעכבת²¹⁷ בו', שמנחה הראויה להביל, אף אם לא נבללה כשרה. אך אם אינה ראויה להביל בכלי אחד, אם לא בללו המנחה פסולה²¹⁸.

בכורים מאימתי מותרין לכהנים
אמר רבי אחא בר יעקב, שאת דברי רבי אושעיא, שמע מרבי אסי בשם רבי יוחנן, והקשה שדברי רבי יוחנן סותרים, כיוון ששאל רבי אסי את רבי יוחנן, בכורים מאימתי מותרין לכהנים? ואמר לו הראויים לקריאה²¹⁹ משקרא עליהן, ושאינן ראוין לקריאה משראו פני הבית דהיינו משיכנסו לעזרה והנחה לא מעכבת כלל. ורואים שמצריך קריאה בראויים והנחה לא מצריך כלל? מתרצת הגמרא, שאין סתירה, לפי רבי שמעון קריאה מעכבת, ולחכמים אינה מעכבת. ובשיטתם אמר גם שהנחה מעכבת, אבל הביא גם את שיטת רבי יהודה, הסובר שהנחה אינה מעכבת.

והנחתו זו
תנופה

ואומרת הגמרא שאת שיטת רבי יהודה מצינו בברייתא ששנינו, רבי יהודה אומר, "וְהִנְחֵתוּ" זו תנופה²²⁰. ואין הכוונה להנחה ממש, שהרי כבר נאמר "וְהִנְחֵחוּ" ואם "וְהִנְחֵתוּ" מיותר ומלמד על תנופה. שואלת הגמרא, מיהו התנא החולק על רבי יהודה? ואומרת שהוא רבי אליעזר בן יעקב, שלומד תנופה ממקרא אחר²²¹, שכך שנינו בברייתא, "וְלִקַּח הַכֹּהֵן הַטָּהוֹר מִיָּדוֹ", לימד

216 בכורים לפני החג, הם בני קריאה אבל לאחר החג כבר אינם בני קריאה, משום שנאמר אחרי הקריאה ושמחת בכל הטוב מעצרת ועד החג, שהוא זמן שמחת לקיטת פירות מביא וקורא מן החג, ועד חנוכה מביא ואינו קורא. רש"י.

217 אפילו שאין אף מקרא מיותר שדורשים ממנו שבליילת המנחה מעכבת, הסברה מחייבת שהמנחה תהיה ראויה לבליילה, ואם אינה ראויה לבליילה היא פסולה. התוס' הנ"ל בחולין.

218 שאמר כן על דברי רבי יהודה ברבי אילעי שאמר, האומר הרי עלי ששים ואחד עשרון מביא ששים עשרון בכלי אחד, ועשרון אחד בכלי שני. מפני שהתורה שכתבה: "כל מנחה בלולה בשמן וחרבה", אמרה תורה הבא מנחה שיכולה להביל. ומקובל אצל החכמים שמנחה של ששים עשרונים יכולה להביל בכלי אחד, ואם יש יותר מששים עשרונים אינה יכולה להביל בכלי אחד. ושאלו בגמרא על מה שנראה מכאן שבליילת המנחה מעכבת בדיעבד, וקשה ממה ששנינו במשנה, לא בלל כשר. ואמר רבי זירא, 'כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו', או שיש פסוק שלומדים ממנו שהבליילה אינה מעכבת. תוס' חולין דף פ"ג ע"ב ד"ה אין בילה מעכבת.

219 מעצרת ועד החג. רש"י.

220 קרי ביה 'והנחתו' לשון 'ולא נחם אלקים וגו' שהוא מנחה אותו לארבע רוחות ומעלה ומוריד.

221 וא"כ והניחו והנחתו שתייהם ללמד על הנחה שמעכבת, תוס' לפ' רש"י. אבל הביא סברא אחרת שמי שמצריך תנופה מצריך את שתי המילים לתנופה, כיוון שהיו שתי הנחות, וביארו שכוונת הגמרא, שהתנא שחולק

על הבכורים שטעונגן תנופה, דברי רבי אליעזר בן יעקב. אומרת הגמרא, טעמו של רבי אליעזר בן יעקב, שלומד גזירה שווה יד יד משלמים, מה כאן כהן אף שם כהן, מה שם בעלים²²² אף כאן בעלים. וכיצד עושים זאת? מניח כהן ידיו תחת ידי בעלים ומניף.

על רבי יהודה, לא מצריך כלל תנופה, ומה שלמדה הגמרא מרבי אליעזר שאפשר לפנות את הניחו ואת והינחתו, ואם לא נצרכים לתנופה, ילמדו שהנחה מעכבת.

222 שכתוב "יביא את קרבנו לה' מזבח שלמיו", וסמוך לו "ידיו תביאנה"

